

Koepel Zorgcoöperaties Zuid-Nederland Jaarverslag 2015

Wie zijn we?

De Coöperatie Koepel Zorgcoöperaties Zuid-Nederland U.A. (ook wel Koepel ZCZN genoemd) is een vraaggerichte zorgaanbieder die vernieuwende zorgconcepten inzet in de geest van burgercoöperaties.

Onze leden, uitsluitend burgercoöperaties, zijn ondernemende netwerken in Zuid-Nederland van mensen die in samenwerking en vanuit een (sociaal) collectief belang het welbevinden centraal stellen en samen vraaggericht zorg en diensten organiseren en eventueel, als de leden dat willen, door de Koepel laten leveren.

Waar staan we voor?

Net zoals onze leden doen, gaan wij uit van wat mensen (nog) wel kunnen in plaats van wat zij niet kunnen. Kwaliteit van leven (welbevinden) staat voorop. Als ondersteuning nodig is, wordt eerst gekeken naar het eigen, sociale netwerk en de mogelijkheden van betrokkenen en wordt de hulp dichtbij georganiseerd. Door meer gebruik te maken van preventieve en lichtere vormen van ondersteuning kan de afhankelijkheid van formele individuele zorg worden verkleind en de druk op meer gespecialiseerde zorg verminderen. Voor wie – ook met steun van de omgeving – niet (meer) zelfredzaam kan zijn, is er altijd (op participatie gerichte) ondersteuning en/of passende zorg.

Doel is om iedereen zo goed (welbevinden) en zo lang mogelijk in de eigen omgeving (gemeenschap, woonomgeving) te laten functioneren.

Kenmerkend voor de werkwijze van onze leden en daarmee ook die van ons is:

- het vraaggericht werken; de verantwoordelijkheid en regie liggen primair bij de cliënt en zijn netwerk.
- dat de aanpak gericht is op wat de cliënt zelf kan en wat er mogelijk nog aan ondersteuning uit zijn/haar netwerk (familie/buren/vrienden) kan worden gegeven. Dat kan aangevuld worden met (informele en formele) zorg/diensten geleverd door de coöperaties en/of Koepel.
- de zorg en diensten worden kleinschalig en op maat gerealiseerd in samenwerking met plaatselijk opererende organisaties.
- er is een sterke betrokkenheid en mede verantwoordelijkheid van de hulp- en zorgverleners bij de aard en wijze waarop diensten en zorg worden geleverd en deze zijn altijd aanvullend op wat de cliënt zelf kan.
- er wordt gewerkt met dorpsondersteuners/-coördinatoren, beide hebben een verbindende en coördinerende rol.
- er is een goede samenwerking met de gemeenten en 1e lijn zorg

Waar gaan we voor?

- De kwaliteit van zorg vanuit burgerperspectief;

Uitgangspunt bij de dienstverlening is cliënttevredenheid. Kwaliteit wordt in wezen bepaald door de cliënt. Deze kwaliteit is een andere dan die van de geïnstitutionaliseerde kwaliteitssystemen, die zorg en diensten onnodig duur maken.

Zorg op maat betekent ook minder regeldruk en meer eigen verantwoordelijkheid voor de cliënt.

Uiteraard staan wettelijke kwaliteitseisen rond medische handelingen niet ter discussie.

- De kwaliteit van arbeid;

Professionals die voor de zorgcoöperaties werken ervaren een andere kwaliteit van werk en meer arbeidssatisfactie dan bij het werken in een traditionele zorginstelling. Kleinschaligheid, doen waar je goed in bent, betrokkenheid en samenwerking dragen daar in belangrijke mate aan bij.

- De kosteneffectiviteit van onze aanpak;

De praktijk leert dat deze wijze van dienstverlening naar schatting zo'n 20 tot 30% goedkoper is dan het reguliere aanbodgerichte systeem. Clienttevredenheid, 'het goed in je vel zitten, er weer bij horen' de inzet van vrijwilligers, de relatief kleine organisatievorm, zonder meervoudige managementlagen en dus bijna geen overheadkosten, het werken met lokale teams (beperkte reisafstanden) maken dat er een behoorlijke besparing kan worden bereikt.

- Verandering van het systeem

Bij de transitie van de zorg hoort ook een bestel dat afgestemd is op een dienstverlening zoals onze leden dat voorstaan. Als burgerinitiatief, in een grote gebureaucratiseerde zorgmarkt, lopen we als kleine zorgverlener tegen tal van belemmeringen en onnodige bureaucratie aan.

Om zorg te kunnen verlenen op een wijze zoals onze leden dat willen, staan we noodgedwongen met één been in dit oude bestel. Het andere been houden we vrij, om nieuwe paden te bewandelen en daar waar nodig uitdrukkelijk aandacht te vragen voor doorgeslagen betutteling en overbodige bureaucratie.

- Delen van kennis en ervaring

De Platforms 'Zorgen doe je Samen' en 'Welzijn en Zorg' in Brabant en het Knooppunt 'Zorgen voor elkaar in Limburg' hebben hun meerwaarde rond het delen van kennis en ervaring ter versterking van de kwaliteit en continuïteit van de individuele coöperaties ruimschoots bewezen. De Koepel kan, op verzoek, diensten verlenen aan de aangesloten initiatieven en treedt op als vertegenwoordiger / belangenbehartiger in het landelijke netwerk en de contacten met zorgverzekeraars.

Onze activiteiten in 2015

Voor de coöperatie Koepel Zorgcoöperaties Zuid-Nederland stond 2015 in het teken van een drietal projecten:

- het realiseren van de inkoop van verzorging en verpleging voor de leden;
- de ontwikkeling van een werkwijze om ouderen te leren investeren in hun eigen redzaamheid ("Leer investeren in zelfredzaamheid") dit in samenwerking met het door de zorgverzekeraars opgezette project Regio Regie;
- de ontwikkeling van een nieuwe governance code die past bij de kleinschaligheid van de coöperaties.

Daarnaast is de bestuurlijke organisatie verder ontwikkeld en zijn de mogelijkheden voor externe financiering van de Koepel onderzocht. En niet minder belangrijk: de opgedane ervaringen rond kansen en knelpunten zijn gedeeld in het landelijke netwerk.

Inkoop verzorging en verpleging (Wijkverpleging S2)

De samenwerking met CZ blijkt in 2015 vruchten af te werpen. In het nieuwe inkoopdocument is zelfs ruimte gecreëerd voor nieuwe zorgaanbieders in de vorm van burgerinitiatieven zoals die van de leden van de Koepel.

In 2014 is met ondersteuning van Opera Consultancy, en samen met de leden een businessplan ontwikkeld ter onderbouwing van het verzoek voor de inkoop van verzorging en verpleging bij de zorgverzekeraars. In 2015 is dat aangepast aan de veranderde omstandigheden. Vervolgens blijkt dat om in aanmerking te komen voor die inkoop ook de Koepel moet meedraaien in het huidige bureaucratische systeem dat helemaal niet past bij de kleinschaligheid van onze coöperaties. Onder protest en met de afspraak om dit tot en met de staatsecretaris onder de aandacht te brengen wordt de administratieve organisatie en inrichting met Wtzi-erkenning, AGB code, VECOZO ect. , etc. geregeld.

Toppunt van bureaucratie vormt de afwijzing van het verzoek dat bij VGZ is ingediend: het verzoek wordt afgewezen ondanks dat alle stukken tijdig zijn ontvangen maar niet via de juiste brievenbus.

De besprekingen met CZ zijn in 2015 succesvol verlopen; met ingang van januari 2016 is de inkoop van verpleging en verzorging met CZ formeel afgerond en wel met toepassing van het zgn. experimenteerartikel waardoor we niet gebonden zijn aan allerlei regels: De leden Tot uw Dienst Laarbeek en de dorpcöoperatie Elsendorp kunnen aan de slag!

Project Regio Regie

Regio Regie is een samenwerkingsproject van o.a. CZ en VGZ, waarin gemeenten, zorgaanbieders en anderen werken aan, structurele verbeteringen in de zorg. Het steunt initiatieven die de gezondheidszorg verbeteren zodat die toegankelijk blijft voor iedereen.

Het project “Leer investeren in zelfredzaamheid” dat in 2015 in samenwerking met Regioregie en het bureau Opera in ontwikkeld is, heeft als doelstelling het ontwikkelen en uittesten van een opschaalbare werkwijze om ouderen te leren investeren in hun eigen redzaamheid. Dit project wordt in 2016 in uitvoering genomen.

Ontwikkeling nieuwe governance code

In de samenwerking met gemeenten, zorgverzekeraars en aanbieders van zorg dienen zich vraagstukken rond inkoop, sturing, verantwoording en toezicht aan. De aanpak vanuit de Koepel en haar leden is wezenlijk anders dan wat tot nu toe gebruikelijk is.

Samen met Movisie en Vilans wordt gewerkt aan de vraagstelling: “Hoe kun je de governance op een waarde-gedreven manier inrichten, die past bij de uitgangspunten van de burgerinitiatieven? “ In dit traject ontwikkelen we (ingrediënten voor) een nieuwe ‘netwerk governance’ voor burgerinitiatieven. We doen dat in co-creatie met partners en binnen de termijn van een jaar (najaar 2016).

Externe financiering Koepel

In 2015 heeft de provincie de Koepel met middelen ondersteund om in de verdere opstart te kunnen voorzien. In de loop van het jaar zijn er met diverse partijen gesprekken gevoerd om de tekorten in de eerste jaren te kunnen opvangen. Zo zijn er gesprekken geweest met Rabobank, Triodosbank, het fonds Nuts/Ohra, het ministerie van VWS en de betrokken gemeenten. Alhoewel het initiatief van de

Koepel door iedereen warm en met sympathie wordt ontvangen, lukt het deze partijen (nog) niet om de Koepel met een bijdrage bij te staan.

Landelijk netwerk

De contacten met het netwerk zijn in 2015 zowel door het bestuur van de Koepel als de leden onderhouden en versterkt. Het gaat daarbij onder andere over: de provinciale raad gezondheid, ministerie VWS, het Platform Zorgen doe je samen, provincie, ZonMW, Vilans, zorgverzekeraar CZ, gemeenten, Vkk-Brabant en Vkk-Limburg, e.a. .

Op het Plattelands Parlement te Zutphen dat in oktober werd gehouden is gesproken met de Tweede Kamerleden Otwin van Dijk (P.v.d.A.) en Henk van Gerven (SP). Daar werd duidelijk dat politiek gesproken de seinen voor de coöperatieve ontwikkeling op groen staan. De Kamerleden zijn bereid zich in te zetten om de gesignaleerde knelpunten aan te pakken en op te lossen.

In november volgde op uitnodiging van de Wiardi Beckmanstichting een gesprek met staatsecretaris van Rijn, Hans Spekman en Otwin van Dijk. Er is ruim de tijd genomen om met elkaar van gedachten te wisselen over de coöperatieve ontwikkeling in Nederland.

Als kernpunten uit dit overleg zijn naar voren gekomen:

1. De coöperatie is een bruikbaar model als tussenvorm tussen de bestaande reguliere instellingen en het persoonsgebonden budget.
2. Er is een ander type regelgeving nodig voor deze ontwikkeling
3. Hoe kunnen we voor groei zorgen? Het dilemma hierbij is dat de afbouw van groot naar klein tijd vraagt. Het vraagt om een verschuiving van budgetten en de grote instellingen moeten ook omvormen.
4. Wie is verantwoordelijk voor wat, bij een bundeling van de persoonsgebonden budgetten? Er moet een andere nieuwe vorm van bekostiging komen. Het gaat niet alleen om contracteren of persoonsgebonden budget.
5. Het uitgangspunt moet de kwaliteit zijn.
6. Voor praktische vragen en signalering van problemen is een landelijk Platform een goed middel.

Ontwikkelingen binnen de Bestuurlijke organisatie

De opzet om als bestuur naar de leden open en transparant zijn, uit zich onder andere in de bestuursvergaderingen waarvoor ook de leden worden uitgenodigd. In de loop van 2015 zijn de Platforms rond zorgcoöperatieve initiatieven in Zuidoost en Noordoost Brabant en Limburg gevraagd om als adviseurs deel te nemen.

Don van Sambeek is na zijn aftreden als voorzitter van Tot uw Dienst gevraagd om als adviseur aan te blijven. Monty Trapman (voorzitter Tot uw Dienst) is de nieuwe vertegenwoordiger van Tot Uw Dienst bij de Koepel.

Als derde lid van de Raad van Toezicht is Ben van Essen aangetreden.

Samenstelling coöperatie Koepel Zorgcoöperaties Zuid-Nederland in 2015.

De leden:

Guus de Haan, Stichting Anders Zorg zorgcoöperatie Hoogeloon
Willy Donkers, Dorpsraad Elsendorp,
Monty Trapman, Coöperatie Tot uw Dienst Laarbeek

Bestuur:

Wim van Hest, voorzitter
Ad Pijnenborg, secretaris
Wendy Castelijns, penningmeester

Raad van Toezicht:

Ingeborg Verschuuren (*voorzitter en buiten de RvT ook: voorzitter Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant VKKNB/Bestuurslid Landelijke Vereniging Kleine Kernen; Programmaleider regionale samenwerking gemeente Gemert-Bakel; lid commissie bezwaarschriften (sociale kamer) gemeente Geldrop-Mierlo;*)
Ben van Essen (*lid en buiten de RvT ook: oud Senior Strateeg provincie Limburg, Voorzitter Vereniging Kleine Kernen Limburg/Bestuurslid Landelijke Vereniging Kleine Kernen Voorzitter Gezondheidscentrum America; Lid RvT Onderwijsgemeenschap Venlo e.o.; Bestuurslid Verkeerstuin Maasbree; Eigenaar adviesbureau "Essen Sociale Strategie"*)
Ton Schepens (*lid en buiten de RvT ook: Diaken te Helmond*)

Adviseurs:

Alice Frijns, bestuurslid VKK-L
Don van Sambeek, oud voorzitter coöperatie Tot uw Dienst Laarbeek
Martien Kusters, namens het Platform Zorgcoöperaties Zuidoost Brabant
Nol de Jong, namens het Platform Welzijn en Zorg Noordoost Brabant